

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cena: na godinu K 12. — Za 10 godine K 6. — Za Šibenik na godinu donasjanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12. — Pojedini brojevi 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para peti redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Obća skupština svih pravaša Dalmacije.

Pravaši!

Suvišno Vam je izticati stanje naše domovine i štetu, koju našem hrvatskom narodu nanaša razcepkanost stranke prava. Svi vidjamo, da je jedna od prvih naših dužnosti uznastojati, da svi pravaši stvore jedinstvenu vojsku i da stranka prava bude jedna, velika i u svojoj jednodušnosti moćna.

Za to Vas ovim pozivamo na našu zajedničku skupštinu, koja će se držati u Spljetu dne 14. svibnja 1908. u 10 i pol sati prije podne.

DNEVNI RED:

1. Uredba cjelokupne stranke prava u Dalmaciji: Prihvat pravilnika; biranje uprave.
2. Eventualia.

Obzirom na važnost ove skupštine umoljeni ste, da na ovu skupštinu odasljete svoje odaslanike, tako da svako mjesto bude zastupano.

Za postojeću pravašku organizaciju:

Don Ivo Prodan

predsjednik središnjeg odbora stranke prava.

Dr. Miho Skvrce

tajnik.

U ime pravaša izvan dosadašnje organizacije:

Vjekoslav Donelli; Dr. Mate Drinković; Bariša Granić; Mate Klarić, načelnik; Vladimir Kulić, trgovac; Don Ivan Lučić; Dr. Ivan Majstrovic; Dr. Niko Marinković; Dr. Josip Mladinov; Periš Mate, veleposjednik; Roca Pavao, posjednik; Tambača Grgo, kan.; Dr. Ante Sesardić; Ivo Žamić, župnik.

Pred skupštinom.

Politički položaj hrvatskoga naroda danas je veoma težak. Razdieljen na razne uprave, svukud je progone i ugnjetavan. U Banovini vlada magjarski sluga u ime kralja i u duhu protunarodnom; prgoni sve i svakoga, što bi moglo biti na putu njegovog cilja, da nad narodom zavlađa tmina i sužanjstvo; premješta činovnike, umirovljuje profesore, goni iz domovine iz jednog višeg prosvjetnog zavoda hrvatsko djaštvo; sabora ne sazivlje; vlada apsolutistički u vrijeme ustavno; proglasiva narod veleizdajnikom u času, kad bi i ovaj narod imao da se veseli vladarevom jubileju.

U Bosni i Hercegovini meće se naš narod na muke, stvaraju se stranke za i proti monarhiji, dok su Hrvati u njoj smatrani kao robovi bez prava, bez ustava, bez slobode, izvan zakona.

U Dalmaciji je narod od stoljeća zapušten, ne daju mu se najprimitivnija prava, ekonomična ga se uništava, a u najnovije doba obećava mu se preporod i novac uz uvjet, da napusti svoje narodne tražbine. Hoće ga se kupiti.

Dok ovako stvari stoje širom naših zemalja, bilo bi potrebno, da se narod jača u odporu, da uvidi kako mu je u Pešti neprijatelj, kojega uzdržava i proti našem narodu podpomaže Beč. Bez Beča ne bi nas Magjar mogao tlačiti. Bez Beča ne bi vladao Rauch. Bez Beča ne bi cieti naš narod bio razdieljen i u današnjoj muc. Bez Beča bi naš narod mogao veseljem slaviti jubilej vladara, za kojega su Hrvati prošli na potoke krvi proti buntovnim Magjarima.

Ali danas Hrvati su radi vjernosti proglašeni veleizdajnicima, dok su pravi veleizdajnici postali savjetnici prijestolja.

Što da se radi proti svemu tomu? Molbom, prošnjom, pokornošću ništa se od vlastodržaca ne postizava. Jedino narod sviestan, odporan, uztrajan i jak može da dobio što je njegovo. Za to dužnost je naša, da i naš narod takovim postane, a u koliko je takav postao, da se ta potrebna svojstva jačaju.

Stranka prava ima zadaću, da naš narod uredi u jaku ustavnju vojsku, da mu izvoštji sva oteta prava, da naša domovina bude ujedinjena i da nad njom vlada narodna volja u sporazumu sa onom hrvatskoga kralja. Dakle da u domovini zavladaju odnošaji, gdje bi se poštivali ustav i kralj. Prema tomu stranki je prava najprva zadaća urediti narod tako, da bude

kao jedan čovjek proti svim tuđjinskim, nezakonitim prohtjevima.

U tu svrhu ona ima da uredi narod tako, da bude mogao odhrvati se tuđjincima. Pa kako nas neprijatelj hoće da oslabi i uništi siromaštvom, neznanjem, neslogom, tako i stranka prava valja da nadje sredstva, kojima se narod može medjusobom kriepiti. A to će se postići unapredjivanjem narodnog gospodarstva, podizanjem narodnog prosvjetljenja, uređenjem težačta i radništva, gospodstvom hrvatskoga jezika, okupljanjem svih narodnih sila u zajednički rai.

Ovoj radnji posvećena je i skupština u Splitu, jer njoj je zadaća, da sve narodne sile u Dalmaciji uredi u jednu za izvoštjenje hrvatskih prava.

Čas, u kojem se drži ova skupština, uprav je sudbonosan. Skoro da joj je povjerenje očuvanje jedinstva stranke prava, to jest očuvanje državopravnih ciljeva naroda hrvatskoga. Jer kako je stranka prava u Banovini razdieljena i u borbi nutrnjoj, tako će jedinstvo stranke u Dalmaciji djelovati, da se stranka i tamo i po ostalim zemljama ujedini u jednu vojsku prodradnutu jednim duhom i slobodnu od svih tuđjinskih upliva.

Do toga se može doći ako pravaši Dalmacije budu se držali narodnih potreba i narodnih prava, uvjerenjem, da će tim potrebam najlakše doskočiti sam narod uredjen u stranku, gdje ne će moći uplivati nitko drugi, nego narodna volja. Narod tako uredjen znati će najbolje koja sredstva i koje puteve ima odabrati, da dodje do izvoštjenja svojih prava.

Učestnici skupštine u Spljetu valja da su prodradnuti ovim mislima, a za drugo je sve lako.

Pokret, osnovan na buci i lakrdijaštva, na reklam i osobnostima, na praznim obećanjima i zavaravanju puka samo da se dodje do časovitog uspjeha pojedinih osoba, mora da je daleko od pravaša. Njihovo svojstvo valja da je triezan i ozbiljan rad za narod i domovinu.

Užasne prilike Sinja i krajine.

Sinj, 5. svibnja.

Obćinska samouprava data je za slobodu naroda i za njegov ekonomski procvat, korist i napredak. Dok obćinski predstavnici ovakovim putem i pravcem koracaju, dotle im je narod dužan svako poštovanje, pouzdanje i harnost izkazivati. Ali netom skrenu sa ovoga puta i pravca, te bivaju narodu na pogaz rodoljublja

i propast ekonomni, tad narod podpunim pravom može dotičnim obćinskim predstavnicima okrenuti ledja i tražiti bolje i sposobnije, koji će za njega više imati samilosti, volje i odlučnosti — raditi za njegov procvat, korist i napredak u svakom pogledu. Ako se je moglo i može se i dandanas utvrditi na žalost, da su neki obćinski predstavnici promašili svoj cilj i zadatak, te sa svojom razispnošću i malim nadzorom upropaštaju ekonomno biedni narod, to se može u istinu reći i o sinjskoj obćini pod dugotrajnom vladavinom Tripala.

Koliko su Tripali pokazali da ljube hrvatsko osvjedočenje svojih obćinara, najbolje su pokazali, kad su na silu htjeli prošle godine narodnim predstavnikom nametnuti zeta Srba, komu mjesta ne može da bude u ovom skroz hrvatskom kotaru. Njihov postupak težko se je kosnuo naroda i u srcu ranio, pak je narod i odgovorio onako, kako su i zaslužili, naime složnom izjavom: ne ćemo nametice, ne ćemo svoj hrvatski značaj pogaziti za sve blago i bogatstvo! Narod se svojim hrvatskim junštvom proslavio, a Tripali svojim nehrvatskim postupkom liepo pali. Narod sinjske krajine osim toga podpuno se je uvjerio, da mu Tripali pod svojom dugotrajnom vladavinom nisu nikakova dobra učinili. Za uredjenje Cetine niti jednog korisnog kamečiča ne doprineše, za uredjenje bosanske paše, što povoljnije da bude, na svoje vrijeme se ne zauzeše, niti odlučno branise prava svojih obćinara, učione nemarno podizaše, dapače im se i protivioše — kako se sad u Otoku učiona gradi proti očitij njihovoj volji. Godimice na narod danke nametali, bezkoristne dugove sklupali, kako ih i dandanas ima preko 220.000 K. O svemu tomu prošle godine prigodom pregledbe konačnoga računa došlo se do podpuna uvjerenja, a o čemu se je i prije znalo, ali nije bio lak posao usuditi se poći pregledavati račune jednom vitezu Tripalu. Tko bi se usudio o tomu i progovoriti, jao njemu. Pod vladavinom viteza Pjera niti slobodno nikad bilo niti upraviteljstvo niti vieće, već je moralo pošto poto biti sve kako paša hoće, ili mu šikaj sa obćiju. Kad narod izbornom pobjedom dao oduška svojoj slobodi, osvjedočivši se, da svedjer nije Tripalo svemožnik, kako ga se je umišljalo, pokročili dalje sa svojim predstavnicima i stade ljute rane samovoljne obćinske uprave pregledavati i odkrivati, te se na žalost mnogo česa i nadje, što se nikad niti nadalo nije. Poku-pilo se što se dalo kupovati, pak se složilo u jednu cjelinu, te istinito i dokazljivo sve sa očitim podpisima najodličnijih predstavnika uputilo Visokom Namjestništvu i Zemaljskom Odboru u Zadru, i tu u dva navratka, kao što i obe tužbe u prepisu bijahu za vrijeme prošloga sabora dostavljene klubovima „Hrvatske stranke“ i „Pravaške stranke“. Na dotične tužbe pregledba sledila, već je tomu šest mjeseci. Pregledaoci morali su sigurno jur svoja izvješća predati predsjedniku Zemaljskog Odbora i Visokom Namjestništvu. Pregledba po Tripale u istinu nije mogla povoljno izpasti, jer poslie Muća i Vrhgorca sinjska obćina je najneurednija obćina!

O mnogim neurednostima i protuzakonitostima pri sinjskoj obćini već je godina dana da javne novine malne neprekidno istinito i dokazljivo pišu, upozorujući javno mnjenje i odlučujući čimbenike, neka bi se neredima jednom na kraj stalo i narodu pravica odobrlija. Novine o neurednostima pišaše i pišu, a bez da su Tripali ikada očitim dokazima pobili i bilo što u svoju obranu iznili. Očito i bje-lodano dokazano i narod podpuno osvjedočen, da pri sinjskoj obćini vlada pravo bezvladje. Računa, namirnika, izkaza od više godina nema, neredovito i nepravilno se uprava vodila i vodi. Zapisnika sjednica upraviteljstva nikad nije bilo, niti ih ima, upravljalo je i upravlja bez zakonitih sjednica upraviteljstva. Neki posljednik obćinskoga zemljišta prisvojio u samom varošu. Spisi se palili. Izpostaviti se lako ne da koliko je otac načelnik predao imovine gotovine načelniku sinu. Blagajna sad faktično sa blagajničkim dnevnikom ne sudara se, niti se kraju može doći. Potrošeno je samovoljno bez vieća

i upraviteljstva 29.000 K, a još kroz dvie godine od vieća niti zajam niti potrošak nije odobren. Očito je dokazano, da se je Tripalo kroz vrijeme svoje vladavine okoristio putem do „Kravarice“, kaldrmanjem potoka oko štala, popravkom svoje kuće za obćinu, pazarištem, zemljištem gdje je stojna kuća i t. d. U uredu obćine prava razpuštenost, načelnik logom bolestan, a niti će moći više zbog slabog zdravlja upravljati. Prvi prisjednik Pipe otežao i otupio. Prisjednik Varda ne može stati u obćini i ljekarni. Činovnici neumitni i nespo-sobni. Blagajnika sinjska obćina n e m a. Novce prima kako se komu namjeri, a niti uvijek je dan primke podpisiva. Potrebi naroda u nijednom pogledu se ne udovoljuje. Važni se poslovi ne riešavaju. Obćinsko vieće ne pos-luje. Upraviteljstvo se zakonito ne sazivlje, niti se sastaje. Razdori i nesloga medju viećni-cima. Razdori i nesloga medju upraviteljima. U jednu riev može se s pravom utvrditi, da u svim granam obćinske uprave vlada pravi kaos, na-zadak, neredovitost, neupravnost i prava pro-past junačkoga naroda sinjskoga, što bi se podpunim pravom moglo utvrditi, da što slična u današje doba nema pri nijednoj drugoj obćini u Dalmaciji.

Da se već jednom amošnji narod umiri, eda se umiri i javno mnjenje u Dalmaciji zbog sinjske obćine, najshodnije jest, eda se jednom na ustuk stane možebitnim kleveticima obćinske vladavine Tripala, neka se čim prije javno tiska cielokupno izvješće podano od pregledača, nar-očito poslanih sa strane Zemaljskog Odbora. Inače dok se to ne učini ili današnja obćinska uprava ne razpusti, dotle amošnji narod mira i pokoja ne može imati, niti poredka u obćin-skoj upravi može biti. S toga ne čuveno je, kakovi odnošaji vladaju pri amošnjoj obćini. Sve je starijim vlastima poznato, a ipak je istinito, da se Tripali mogu još podrža-vati na obćinskoj upravi — uz očito sveobće narodno nepovjerenje.

Bog vidi — narod pamti i nezaboravlja, te punom nadom gleda u svoju bolju budućnost. **Istinović.**

Osvrt na rad austrijskog ribarskog društva.

I. Austrijsko ribarsko društvo u Trstu, koje proteže svoju djelatnost i na Dalmaciji, imalo je na 26. prošloga mjeseca u Trstu obću skupštinu svoga rada kroz prošlu godinu, koja je ujedno i dvadeseta od društvenog obstanka.

Iz izvještaja, koji smo primili, razabire se, da je društvo kroz prošlu godinu brojilo 731 člana, od kojih u Trstu i okolici 150, Gorici 30, Istri 204, Dalmaciji 274, Ugarskoj 2, u nutar carevine 10, a častnika i činovnika ratne mornarice 41.

Sravnilo li ovaj broj s onim otrag deset godina viditi ćemo, da je društvo napredovalo za 208 članova i to ponajviše sve samih ribara, a da je samo jedan član podu-piratelj upisao se više.

Ovu okolnost izitičemo, da se vidi kako naši ribari čute potrebu udruženja, te smo stalni, da bi društvo moglo brojiti puno više članova, kad bi se ozbiljno oko toga radilo. Uzmemo li, da danas na Jadranu nalazimo 5944 ribarska domaća broda sa 13659 tona i sa 21.431 ribarom, a da nam jedino veliko ribarsko društvo broji samo 731 člana, mora nas u duši zaboliti, te smo usilovani tražiti uzrok tome.

Ako izvadimo, da polovica društvenih članova nisu ribari, već su u društvu više radi časti i ljubavi naprama ribarima, to dolazimo do zaključka, da ni 300 društvenih članova niese pravi ribari po zanatu.

Ovaj nehaj ribara naprama omve društvu neda se ničim opravdati, već jedino tim, što mnogi naši ribari i ne znaju za njega.

Društvena članarina iznosi samo K 2:40 na godinu, pa koji ribar ne bi žrtvovao ovu svotu, kad bi znao da će moći u ovom društvu naći utičište u svojoj potrebi, obranu u svakoj nezgodi?

Moramo priznati, da je mnogo krivo malom broju društvenih članova i to, što uprava društva nije se postarala, da u Dalmaciji osnuje svoju podružnicu, koju je hrvatska štampa već odavna zagovarala.

Dalmatinski ribari su sve samo Hrvati, a uprava društvena u Trstu kroz i kroz je izim dvojice talijanska, dopisivanje, računanje, sjednice itd. vode se kroz u jeziku talijanskome, jeziku, koga naš ribar ne razumije, pak kako da u to društvo pristupi.

Želi li uprava društva, da joj društvo napreduje, treba da za Dalmaciju, dok ova, ne osnuje svoje društvo, otvori u Splitu, kao centru pokrajine svoju podupravu, jer cijenimo, da na to naših 10692 ribara imaju pravo.

Do danas nismo opazili, da bi društvenu upravu vodili politički hirovi naprama našim ribarima, pak s toga pošto toga nema, moramo svi nastojati i raditi oko toga, da ovo jedino pripomoćno društvo za naše ribare osnažimo, da po mogućnosti svakog ribara u nj uvedemo, kako bi svi u uzajamnom podpomaganju mogli naći podpore i zaštite u svim nevoljama, koje tište siromašnog ribara.

Pohvalno je, da je društvena uprava imenovala ovdje ondje svoje povjerenike, ali ih je mali broj, a opet rek bi, da i njihov zadatak je više, da izvještavaju društvenu upravu o stanju i moralnim svojstvima onog ribara, koji traži zajam, nego li je, da se skrbi, kako bi što je moguće više ribara privukao, da u društvo pristupe.

Naša je želja bila, da sve ovo kô članovi društva iznesemo pred ovogodišnju skupštinu, nu pošto istoj radi raznih razloga nismo mogli sudjelovati, to činimo ovim putem, upozorujući upravu društva, da tekom ove godine poradi sve što je moguće, kako bi se u Splitu osnovala za Dalmaciju podružnica društva.

Za ovo društvo ne će ni malo izgubiti od svoga, a dobiti za stalno hoće, jer će ovim načinom svi Dalmatinski ribari, svi prijatelji ribara i ribarske industrije uvidjeti, da „Austrijsko ribarsko društvo“ nema nikakova političkog cilja, već da je njegov cilj samo dobro ribara i ribarske industrije.

Kako bi se do ovog moglo doći, to ostavljamo da uredi gospoda zastupnik: vitez Vuković, Lorini, Cippico i Verona, kao članovi u upravi ovog društva, a koji u istom zastupaju Dalmaciju.

Treba li još i preko toga što, tad nek predlože upravi, da se za izvedbu ove namisli pozovu gospoda povjerenici društveni iz Dalmacije na dogovor, ako ni ovo ne bi bilo dosta, tad nek se pozovu, da izraze svoje umijeće o predmetu i iznesu konkretne predloge trgovačke i obrtničke komore, občine, zemaljski odbor i jur postojeće ribarske zadruge.

Mi smo uvjereni da, bi se podpuno uspjelo. Austrijsko ribarsko društvo u Trstu, ne bi se imalo ničesa bojati, kao ni to, da bi ono tim što izgubilo. Mi mislimo, da bi tim svoj ugled u Dalmaciji podiglo i ne samo što bi prikupilo oko sebe veliki broj onih, koji su danas indiferentni naprama društvu, da li bi osvojilo sve ono, što u Dalmaciji čiti za ribarsku kastu, a tih je veliki i ogroman broj i puno veći, nego li se na prvi mah čini.

Naši dopisi.

Kučiste na Pelješcu.

(Naš muo i — dvadeseti vik.) Mjesec je ožujak, podne je. Sunce šalje nekako mlohavo svobe zrake dolje. Duva suhi i jaki južnjak. Nebo je po čudu bez oblaka. Morem se ne vidi ni jedne ladjice. Pardon!... onamo, na dvoru od jednog malenog gata za ladjice, eno jedna barčica, a u njoj tri čovjeka, sad voze bliže, sad dalje, a jedan sve nešto poteže i opet spušta u dubinu kao nekakav konop, a drugi uzpravno stoji i drži u ruci olovku i bilježnicu... Ivo, vjere ti, kaži mi, kojeg ono belaja oni ljudi čine onamo, ili su izgubili vršve, pa ih šemetje? Pitam ja svog komšiju Iva. „Al si pametan kô ponoča; jedan ne bio, ono je došao inžinir od pomorskog okružja iz Dubrovnika za muo, pa mjeri dno i uzimlje riltav, jer će nam sagraditi „muo“, meni će Ivo. Ha-ha... muo... hm... muo!... a crna tvoja pamet ništa... Ali deder mi kaži, koliko imaš godina, moj Ivo! — „Dvadeset i pet“. — Dvadeset i pet, a ja dvadeset! E pa dobro! Ti si hodio po ovim mostićima našim, što su za ladjice, pet godina više nego ja, a onda dakako okupao b... i više nego ja, i u to pet godina dakle više, sjegurmo ćeš biti vidio jedaput, ako ne i dva ovako isto, da mjere, a ja u dvadeset ovih liepih godina svog žica, znaš li, koliko sam puta vidio, gdje mjere našu obalu, — risum tenes — pet puta!!! Jedan je put dapače — liepo se spominjem, bio sam još diete — bila došla jedna torpednjača, a to je bio parobrod pomorske vlade od inspekcije i tada su mjerili i sve se razgovarali, ali ni niosam mogao razumjeti ništa, jer su govorili, znaš više kako, ... to je stara pjesma — talijanski!

To je bilo od njih pet puta najsvetelje dizanje nacra za muo i od tog proćkanje je dvanaest godina. A u tom razmaku vremena bilo je ovako mjerjenje ka, danas četiri još puta, ali jednostavno prosto. Meni se čini, da će vladi brzo biti potrebno, da naruči jedan posebni omar u našeg Andrije za spremanje izvještaja o mulu u Kučistu. O moje drago mjesto, zar si posljednje izpalo iz stvarajuće ruke! Pa da nieszno po tom Africanki (jer se o njima govori, da ih najzadnje Bog stvori) i još gore! Ta na Somali, ovoliko mjestance na moru, ima muo, a mi ga još ne imademo. Ah plači nebo! Jadni novi, što ih vlada utjerala kroz decenije od naših pomoraca! A jadni naši otc i braća, koji morem brode! Izbjegli su pobjeljima, više buta očetij smrti, i vraćaju se svome zavijaču, te se radostni već ukrcaju na parobrodice iz Korčule i već su, na, pedeset koračaja udaljeni od kopna, kad najednput silni južnjak dune i oni se moraju boriti na život i smrt u malenoj ladjici u razmaku od parobrodica i kopna. A da ne kažem, kad se tad desi u ladjici koja ženskinja, je li da tu ostane bez života od straha!... kako se ono onomadne, spominješ li se Ivo, bilo mal ne dogodilo. „Hoćeš li reći o onoj stariči“, Ivo će na to. Uprav, o njoj. Meni, kad se onog sjetim, žestokba stiska dušu na pomisao, da će to trajati uvijek: ništa drugo, nego dođi, mjeri, i opet mjeri, a mi, kičaj bez mula. „Ali ne

budi opet takav pesimista, ovaj put mislim, da nije bila komisija uzalud, i da je vlada već sve uredila za izgradnju „mosta“, odvratil Ivo. — Dao Bog! — I pravo je bilo, da je i nazad dvadeset godina bio sagradjen, jer ovo naše mjesto je izključivo pomorsko i relativno dava najveći broj pomorskih kapetana u cijeloj Dalmaciji i Istri i hrvatskom primorju. A sad Ivo ajdemo svaki svojoj kući na objed, a ti, vlado, na posao! N. St. Kal. Bogomirov.

Vrlika.

Pri razpravi občinskog proračuna za god. 1907. opazilo se je, da nije izvrštena svota za rasadnik amerikanске loze i ako je svakomu poznato da su Koljenski vinogradi već okuženi filokserom, te time većini seljaka prieti očitá propast.

Prisjednik Kalafetić da opravda postupak svojih drugova, izjavio je, da će občinska uprava iz prištednje odrediti potrebitu svotu za nabavu zemljišta i svega što bude nužno za rasadnik.

Od izjave Kalafetića do danas polako suče se i druga godina, a na racionalno uređenom rasadniku još zelena lista nema, pa ne znam za čije babe duva proračunaje se ono 600 kruna.

Jednom pronio se glas, da je uoblašten prisjednik Plazonić da nadje zemljište prikladno za rasadnik, nu i od toga do sada ništa nema, pa mislim, da je istome metnut klip pod noge sa strane uprave, kao što mu se često događja kad on nešto korisna predloži u sjednicam upraviteljstva.

Ljudi, okanite se čorava posla, okanite se parade, poslanica, brzojavnih zahvala za umišljene bečke milijone, pa se primite ozbiljna rada, da se ova zagorska krajina vašim nehanjom zapuštena, podigne i unapredi gospodarski. Variošanac.

Viesti.

Skupština svih pravaša bit će, kako je javljeno, u Splitu na 14. o. m. u 10 i pol prije podne. Skupština će se držati u foyeru občinskoga kazališta. Kako je već rečeno i kako poziv govori, na skupštinu mogu doći svi pravaši. Posebnih poziva ne treba. Pri ulazu svaki pravaš, učestnik skupštine, primiti će ulaznicu.

Upozorujemo pravaše iz šibenske okoline, koji misle putovati preko Šibenika, da im u Šibenik valja doći već u sriedu po podne. Tu će se odlučiti kad će se iz Šibenika krenuti da se može doći na vrijeme na skupštinu.

Na svaki način preporučuje se, da iz svih mjesta dođe po koji odaslanik na skupštinu.

U istinu nezgodno je vrijeme radi poljskih radnja, ali to ne bi smjelo smetati.

Za žrtve Rauchove tiranije. Za siromašne sveučilištarce zagrebačke univerze kuje se i u Šibeniku podpore, koje će bit poslana g.

Roku Bradanoviću, veletržcu, u Pragu. Do sad sakupljeno blizu 200 K. Ne treba da naročito potičemo naše rodoljube da primesu svoj obol u ovu plemenitu svrhu, jer smo više nego uvjereni, da će svak po svojim sila doprijeti što bude mogao više. Prinose kupi i prima g. Pave Kovačev, obć. blagajnik.

Liep primjer plemenitosti. Gosp. Slav. Sinčić prigodom svoje nekadašnje tridesetpet-godišnjice, kad mu je uprava „Učiteljskog Društva“ čestitala na tom godu i uručila diplomu počastnog društvenog člana, odredio je doznačiti društvu svotu od K 300. — kao temeljnu početnu glavnicu fonda za pripomoć društvenim članovima; suviše odredio je doznačiti K 300 za ustrojenje učiteljskog konvikta u Splitu, za koji se zauzeo „Savez dalm. učitelja“, ali u čem je ovaj bio ometan sa strane pokrajinske političke vlasti u rješenoj odnosnih spisa. Nadat se je, da će doprinos g. Sinčića u korist učiteljskog konvikta probuditi ovo važno pitanje i pospješiti njegovo povoljno rješenoje. G. Sinčić već je predao „Učiteljskom Društvu“ bankovnu uložnu knjižicu glaseću na K 300 u tekućem računu. Društvena uprava ovim putem najliepše zahvaljuje plemenitom darovatelju, a tako isto i središnji odbor „Saveza dalm. učitelja“.

Dobrovoljni vatrogasci slave sutra svoga pokrovitelja sv. Florijana. Prisustvovati će u jutro sv, misi na 8 sati u crkvi sv. Franc, kamo će krenuti u povorci praćeni „Šibenskom Glazbom“, koja će udarati vesele koračnice. U večer imat će zajedničku večeru u „Hotel Dinara“.

Novačenje započelo je jučer za okolicu, danas je za grad. Trajat će do 12. tek. mj. Radnje oko „Galatee“ još uvijek ne pomogose, „Belrorie“ je u nedjelju u jutro odputovao, te je jučer u jutro sam „Pluto“ zisavao vodu, ali opet bez uspjeha. Sada ronci nastavljaju zakrpavanje broda. Dokle će to trajati ne znamo. „Galatea“ već pune četiri nedjelje jednako potopljena leži.

U željezničkim vlakovima prekjueer, vele nam, da je svet bio ne samo prenatrpan, osobito iz Splita do Kašića, već da ih je mnogo stajalo po prozorima i u obće na mjestima, na kojima se ne smije preko vožnje stati. To se dogodilo uzprkos pisanjoj opomeni u vlakovima, da je pogibejno naginjat se van preko prozora. Po pripovjedanju mnogih pravo je čudo, ako se nije dogodila nikakva nesreća. Na parobrodima „Dalmatije“, osobito na onima, koji pripadaju agenciji šibenskoj, putnici izmedj ostaloga moraju i to gledati kako se na tim parobrodima izključivo mudjaju i troše žigice „Lege“. — Domaće društvo!

Sokolski slet u Zadru. Pripreme za ovaj toli važni sastanak hrvatskog sokolstva u Zadru ozbiljno su za očele. Tako je ovih dana izašla knjižica „Sokolske vježbe“ za I. sastanak hrvatskih sokolskih družtva u Zadru god. 1908. Priredio S. Vučić-Djaković. Ciena 30 para. Dobiva se u svim knjižarama i kod „Hrvatskog Sokola“ u Zadru.

Na „Hotel Bellevue“ u Splitu tuže nam se mnogi, da je podvorba ne samo loša, već da nijedan od podvornika ne zna ni pisnuti hrvatski. Sve švabski! Sramota!

Tko je pravaš...

Tko je pravaš hajd u kolo, Neka pada razdor klet I sve podlo i oholo, Taj tudjinstva gladan smet! Vjeran brat uz vjerna brata Prave sviesti to je plam, To je ponos svih Hrvata Boriti se kad je nam... Napred, braćo, kolo sklada Da se krene sad je čas, Sad je doba mužkog rada, U nami je nama spas!

Zadar. Ivan J. Marunović.

Iz Račišća na Sv. Iliju.

(4) Pogledasmo njezine zidine i kule starinske, požalismo Kanaveličeve dvore, a zvonik sv. Marka i sam se iziče kao vršak čunja.

— I tu je sv. Marko, i Korčula je kraljica kanala, dakle neka i zvonik bude kampanile — drug će mi.

Ja se samo nasmieših, jer sam na drugo mislio.

— A od kampanile dolazi kampanilizam; je li? — opet će on.

Meni samo gorak smiešak brkom potrese. I zbilja nije mi bilo nilo, da se tu spominju neke stvari. Napokon sam na visini, a s visine sve je malinno, sve su sitnice, na koje ne zaslužiše da se obazireš, dok ti je moguće gledati mirno s visoka...

Pogledasmo još malo Orebiće s baštinama prema sjeveru, koje je vidjeti kako da su velika mapa s neizbrojnim česticama, a s divnim morem na jugu — i uputismo se dalje.

Kad eto ti na hridi ptice, ali dosta daleko, a činila mi se prema suncu u onom zraku dosta velikom. Omjerih i omakoh, a ona dolje. Skočismo kao djeca, da je nadjemo, a psa zaustavismo, da nam je ne ošteti, jer sam mislio da je nadjenen za uspomenu. Kad do nje, a to — prdavnica!

— Ali kako se trči s puškom — rekosmo — i još je nieszno htjeli nositi!

I zbilja ja je ne bih bio nosio, ali da udovoljim drugu, uzeh je — i to da čemo je ostaviti gdjegod u grmu, pa vidjeti, ima li prepelica, kad se budemo vraćali. Ja ne bih bio ni na to pristao, ali je Niko strastven i vriedan lovac, pa mu naljalo pogoditi. No posle i da mi je rekao, ne bih je bio ostavio, jer se zbilja s puškom lakše ide, čini ti se, da si u lovu. A još nama, kad je sam, komu smo inače na nogama zavidili, pod samim vrhom izterao jarebice!

Već smo dosta visoko i dosta se nauzivali, pa počesmo razgledavati, da li čemo opaziti u čemu kakvu razliku, a u čemu? Kamenja više, bilja manje, a ništa neobična. Kad nieszno našli liepšeg cvjeta, okitismo se modrim obodom.

Sada postadosmo lovci i kao takovi dojdosmo do ravnice, o kojoj su nam toliko pričali oni, što su lani tu slušali misu i gostilo se. Napokon čemo opočinuti, da štogod zalozimo.

Krasna je to ravnica na tolikoj visini. Tu nema nikakva vidika, ali to ti se sad i hoće, da ti oko i duša opočine i da se spravi za onaj još

veličanstveniji vidik s vrha. Sa sjeverne je strane Sv. Ilija, s južne dva mala vrha, što ti zatvaraju more; s iztoka i zapada suma, a povrh tebe plavo nebo. Mene to uznelo. Pričimilo mi se, da sam nadčovjek, podpuno slobodan. Legoh na zemlju prema suncu, nek i ono bude moje. Kako se tu drugčije diše, kako drugčije kola krv! Tu ni traga glasu ljudskome, ali bi rekao, da i najsitnija živinica, pa i biljne i isto kamenje odavaju svoje glasove i stvaraju divnu harmoniju, koja ti veli: živi, brate, i ljubi! — Oh, da mi se je tu, u toj punosti života, a ujedno u toj Nirvani, naći, kad me ono kadkad kao zgade neki ljudi! To ti je neki sveć melem za gnjusne rane života.

I meni se jezik razveao u toj zanečenosti. Ali me Niko prekine, da se valja sjetiti i želudca, i izvadi iz torbe našu skromnu brašnjenicu. Kutja će naših srdjela: Ne voyagez pas sans moi! — a mi jedan drugome: U slast! što nije ni trebalo. Naravski da bismo bili svu poputninu uredili, ali ostavismo mirvicu i kapljicu za kad se vratimo s vrha.

Nieszno se bojali da se napred uputimo, jer nam je sada Sv. Ilija samo mali brežuljak, a opet smo se nešto okriepili.

Dojdosmo do jedne male daščare i pogledasmo se: — Dakle je to blažena kućica!?, a kad se ne bi kadkad pretjeravalo i kad bi se sveđj istina govorila, onda kud bi svet! — Proćitasmo po daskama tolika imena, pa i mi napisasmo svoje — vazda bolje, nego na led.

Projdosmo šumicom, da se počesmo penjati po голу kamenju. Otvorio nam se opet prilican vidik, ali ništa sada — napred!

Sa sastanka načelnika u Splitu. Prekinuć primismo ovu brzojavku: „Usljed poziva splitskog načelnika Dra. Mihaljevića danas je (na sv. Dujma) obdržan u Splitu sastanak načelnika i predstavnika od 36 občina srednje Dalmacije, kojima se je pridružila splitska trgovačka komora. Odlučeno je jednoglasno prikazati ministru predsjedniku predstavku, izići u njoj zahtjev uredjenja pitanja službenog jezika kod državnih oblasti, za tim izići potrebu saobraćajne i regulatorne osnove, uredjenje težačkih odnosa, obrane od fitoksera, te unapredjenja pomorstva, zavedenja željeznica i druga važnija pitanja. Osobitim zaključkom naglašena je solidarnost s braćom u Banovini. Pokrenuta je akcija za pripomaganje žrtava. U ime občina naznačeno je odmah preko četiri hiljade kruna doprinosa“.

Gosp. Antun Goldoni, kancelarijski ravnatelj prizivnog suda u Zadru, prigodom svog tuskorašnjeg umirovljenja dobio je naslov carskog savjetnika. Našem prijatelju srdačno čestitamo!

„Hrvatski Sokol“ u Murteru imao je svoju zabavu s lutrijom dneva 3. tek. m. j., koja je izpala veličanstveno, da se je svak zadivio. U večer dneva 2. tek. dao se je znak svečanosti razsvjetlom celog mjesta i pucanjem iz mitara. Iz jutra pak u 7 sati bili su svi Sokolasi u svoj sokolskoj odori u nastupu i obišli za tim celim mjesto, koje je bilo okićeno hrvatskim trobojnicama. „Sokol“ je stupao pod vodstvom brata i učitelja Frana Zenka Donadina. Mnogi narod, koji se je bilo sakupilo pred „Sokolom“ klicalo je „Sokolu“ i Hrvatskoj, a mnogi su bacali sa prozora cvećice. U 3 sata po podne dodje nam u pohode četa „Hrvatskog Sokola“ iz Tiesna i Betine. U sokolani započe za tim vučenje srećaka lutrije, namjenjene na korist sokolskog barjaka, koji će biti blagoslovljen po svoj prilici dospelkom mjeseca lipnja ove godine. Posle lutrije uz pjevanje i klicanje odlied se je od nas braćski „Sokol“ Tiesna i Betine, noseći sobom slatku uspomenu. Podpisani odbor zahvaljuje svima, koji su doprinili ovom prigodom bilo novcem, bilo darovima našoj lutriji. Brojevi izvučeni biti će oglašeni putem novina, te će svaki moći pridignuti svoj dar. Zdravo! O d b o r.

Iz Drniša nam se tuže: Onih 5000 kruna, što je vlada doznala siromasima ove krajine, e se podiiele prama namisli nekih, nego e. k. kotarsko poglavarstvo razaslalo je neke „buone“, sa kojim dotičnik može pridignuti toliko žita kod određene osobe. Ovom nam je primjetilo, u koliko e. k. poglavarstvo u tom „buonu“ naznačilo je osobu, kod koje može se žito pridignuti, a bez vrsti i cijene žita, te nam upada u oči, kako se moglo sve to predati toj osobi, koja iz delikatnosti morala bi izbjegavati takvu spekulaciju, a za koju e. k. poglavarstvo moralo je imati malko više obzira, ako ne za ništa, a to radi javnosti i radi zlih jezika. Opazit nam je, da ni podjela nije bila najgodnija u koliko dobili su mnogo oni, koji nisu imali potrebu, a oni, koji su imali, ne! Opreznost se hoće u svaćenju!

Iz pokrajine. Ovih dana bit će popunjena dva mjesta putujućih učitelja gospodarstva. Među natjecateljima ima jedan Dalmatinac

vrh, svaka dolina, svaka uvala, svaka draga, svaki rt.

Zaustavimo se malo kod krkvice sv. Ilje. Sada od nje nema nego dva zida napola zakopana. Vidi se pak, da je bila baš krkvice, jer čovjeku ne treba da sasvim pruži ruke, a da joj sa sredine dotakne dva protivna ugla. Nadjosno i kamene kipove sv. Ilje i Pantelje — ali bez glave! Bit će bili manji od metra. Naravno da nemaju umjetničke vrijednosti, no ipak bi ih bilo dobro sahraniti — barem radi mjesta, gdje su bili. Ima i komada pravoga s latinskim nadpisom, a razabire se, da dotičnik spominje dušu svoju. Divna misao! Tu smo se malo razgovarali i prenećeli kamenje, a dakako da nismo imali što naći. Uzpravismo i kipove, a na jednomu nadjoh voska i uzeh ga za uspomenu.

Uznesmo dalekozor, pa ga upravljamo: upravljaj amo, upravljaj tamo, ali ni on ne može da čini čudesa: ni on ne vidi kroz maglu. Ipak se nagedasmo. Šetali po vrhu i gledali citav sat. Krasio, divno! Sve ti je maltno a liepo, samo more i nebo neizmerno.

A i Neretva svojim vijugastim srebrnim žilama, koje se pružaju daleko u zemlju, ostane ti osobito u pameti. Zbilja bi rekao, da je onamo negdje daleko neki čarobni predjel — Eldorado, iz kojega teče živo srebro.

Još se jednom okrenemo oko sebe, da nam bolje ta veličanstvena slika ostane u duši, pa hitcima iz puške pozdravimo Sv. Ilju — i Dubu. (Svršit će se).

Hrvat, koji je dovršio gospodarske nauke u Českoj i Klosterneuburgu, te posjeduje višegodišnju praksu u svim granama gospodarstva. U znanstveno-gospodarske svrhe proputovao je Austriju, Rusiju, Srbiju, Bugarsku i dr. U Srbiji je bio gospodarskim nastavnikom, a sad se nalazi u Hrvatskoj gospodarskim činovnikom. Nu uza svu u spremu neka gospoda na namjestništvu, osobito g. Ožanić, sve moguće sile ulažu, da taj Dalmatinac ne bi bio imenovan. A za što? Jer Dalmatinac, jer Hrvat, jer u svom radu kao strukovnjak nepristran. Ovo je žalostno, da domaći sinovi, posle neg se za njih toliko uložilo, ne mogu naći u svojoj kući zaslužbe, već drugdje moraju obijati, a to sve, da se tudjinu pomože, da se tudjina ugnjezdi. Držimo, da ovakva rabota ne će stanovito uspeti, a da će visoka vlada uzeti u obzir potrebu za razvitak gospodarstva, da se hoće domaćih sinova, koji ljube narod i ovu zapuštenu grudu.

Preporučujemo našim zastupnicima, da u ovoj eri zapostavljanja, proganjanja domaćih elemenata i gazenja naših prava podignu svoj glas, da se ne bi i slično zapostavljenje dogodilo, te navukli nam Niemce i u gospodarsku struku. Vidit ćemo!

Poštarske vesti. Od 1. svibnja t. g. parobrod pruge Šibenik-Zadar 1 od utorka odlazi iz Šibenika već na 5 jutra, a stiže u Zadru na 9-15 pr. podne, a da zateče u Zadru brzu ug.-hrvat. prugu Kotor-Rieka 1.

Marko Vušković. Naš vrijedni domorodac gosp. Marko Vušković, operni pjevač, pjevao je 19. pr. m. j. u Münsteru u Njemačkoj u Ajdi, Fidelio, Mignon, Carmen, a sada će pjevati u Wagnerovim operama kroz 4 večeri. Ministerške novine pune su hvale o gosp. Vuškoviću. Njegov glas i igra nailazi na sveobće priznanje. U svim operama igra glavnu ulogu. Premda njemačko občinstvo nije prijatelj burnih ovacija, sasvim tim biva g. Vušković po 5-6 puta izazvan. Od srca čestitamo g. Vuškoviću na luvorima, koje bere u tudjem svietu!

Akademski hrvatski omladina u Pragu, Beču i Gracu na skupštinama izjavila se je solidarna sa drugovima, koji su ostavili zagrebačko sveučilište. U Pragu je dapače sva južnoslavenska omladina prihvatila rezoluciju, u kojoj kaže: „Nastojati ćemo da cijela česka i slovenska javnost, a putem ove također cijeli kulturni sviet upozna husarsko djelovanje i pašovanje bana eksponenta u kraljevini Hrvatskoj i to u jubilejskoj godini“.

Priznanice Šurminu. Čestiti i umni narodni zastupnik Dr. Gjuro Šurmin, umirovljeni sveučilištni profesor, žrtva Rauchove satrapije, primio je sa svih strana naše otlačbene, pa također i iz daljeg slavenskog svieta, izražaja priznanja i sućuti.

Glavna skupština Druže sv. Ćirila i Metoda. Ravnateljstvo „Druže sv. Ćirila i Metoda“ javlja nam, da će ovogodišnja glavna skupština družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru biti u Puli dne 31. svibnja.

Odgovor ministra željeznice Dra. Derschatte na interpelaciju zast. Ivičevića glede željeznice Split-Sinj: „U ovom se poslu častim saobćiti visokoj kući, da sposobnost na željezničkoj pruži rabljenih lokomotiva odgovara postavljenim zahtjevima, a da mala zadocjenja, koja se tad i tad dogode, stoje u svezi sa slabim dalmatinskim ugljenom, koji se rabi kod goriva. Ali se je ipak postaralo za tačno održanje putnog reda i predstoji povišenje saobraćaja naručbom više osobnih vlakova. Također se namjerava kod naručaba uzeti obzira i na izražene želje glede izradbe vagona. Što se tiče u interpelaciji spomenute nesreće od 18. siječnja 1904., kojom je zgodom usljed velike bure bio zbačen jedan vlak, to sam slobodan upozoriti, da su sva mjesta, kojim prieti bura, osigurana i da su već sagradjeni nasipi proti buri u dužini od preko 1000 metara“.

Sjednica zemaljskog gospodarskog vieća. U sriedu jutrom obdržavala se je u Zadru sjednica zemaljskog gospodarskog vieća. Na dnevnom su redu bile ove važne dvie stvari: organizacija vieća i kotarskih gospodarskih zadruga, te preuzeće poljodjelske poslovnice od e. k. namjestništva. Glede prve tačke zaključeno je, da se stvar uputi na proučavanje odboru, u koji su izabrani: H. knez Borelli, Vladimir vit. Simić, Lavoslav Golf i tajnik Alfons Hribar. Glede preuzeća poljodjelske poslovnice zaključeno je, da se prouči sadanje stanje stvari, te ova akcija povede sporazumno sa zadrudnim savezom u Splitu. N. vit. Duboković predložio je, neka vieće izrazi negodovanje radi pisanja „Neue Wein-Zeitung-a“, koji je bez ikakova stvarna razloga osumnjio naše proizvajdače vina, a cijeli ovaj napadaj nije imao druge svrhe, nego da diskreditira naš proizvod. Vieće se je jednodušno priključilo i

prihvatilo ovaj prosvjed. Viećanje je po podne nastavljeno i dovršeno u 8 i pol večer, te su pretresana nekoja pitanja, koja se odnose na uredjenje urada samog vieća.

Poruke: Č. g. dopisnik Sinj. — Danas imamo gradiva iz Sinja. Ono će doći po redu. Živjeti!

Molimo gg. dopisnike, da nas izvješćuju kratko i uredno, jer nama otmilje puno vremena eventualno skraćivanje i preučešavanje sastavaka.

Naše brzojavke.

Zagreb, 9. Cielo je gradjanstvo uzhićeno radi veličanstvenih doćeka hrvatskih djaka u Gracu, Beču i Pragu. Sakupljanje doprinosa za žrtve Rauchove uhiine vlade proteglo se na sve krajeve hrvatske domovine.

Beč, 9. Jučer je zastupnik Biankini upratio na ministra predsjednika Becka interpelaciju glede nesnosnog stanja u Hrvatskoj. Interpelaciju podpsalo je 205 zastupnika.

Zagreb, 9. Uspjeh frankovačkog vieća obdržana prekućer u Starčevićevom domu jest taj, da je oprječnost između disidenata i frankovačkih zavedenjak postala oštija. Frank se može smatrati potpuno likvidiranim.

Beograd, 9. Dozvoljen je upis djacima zagrebačkog sveučilišta u beogradsko sveučilište.

Zagreb, 9. Premješteno je mnogo hrvatskih poštanskih činovnika u Magjarsku. Osječki gimnazijalci proganjeni su svakojako, jer su demonstrirali proti željezničkom činovniku Weinbergeru, koji ih je prozovao hrvatskom marvom. I na karlovačku gimnaziju Rauch upotrebljuje sredstva osvete.

Zagreb, 9. Uzprkos silnim progonom i šikaniranju, vlada svugdje mir, koji najviše upropašćuje Raucha. Rauch želi izazvati nemire i sukobe, ali mu nitko ne ide na liepak.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, izdavaatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Za izravni uvoz
Santorina
obratit se na G. Carbonetti-a povelj, mešetar u ŠIBENIKU.

Čast mi je objaviti P. N. Obćinstvu, da mi je povjerenje za Šibenik i okolicu glavno zastupstvo

== osjeguravajućeg zavoda ==
„Victoria“ u Berlinu
ntemeljena god. 1853.
Osjeguravajuće grane jesu sljedeće:
1.) Pučko osjeguravanje: a) za zdrave osobe do 14 g. bez liečničke pregledbe. b) za zdrave osobe od 15-te godine unapried također bez liečničke pregledbe.
2.) Osjeguravanje u slučaju smrti i preživljenja. (Mješovito osjeguravanje).
3.) Osjeguravanje glavnica i prištednje.
Na zahtjev daju se poljanje obavjesti i o drugim nuzgrednim granama osjeguracije.
----- UVJETI NAJPOVOLJNIJI. -----
Sa štovanjem
JURAJ GRIMANI - Šibenik.

Prodajem
PRVE VRSTI
englezke modre galice
garantirane
po 31 nvč. klg.
Razne vrsti sumpora, vreća različite veličine
uz najpovoljnije cijene.
Preporučuje se
PIO TERZANOVIĆ.

Krojačnica
LEO ZAFF
kraj mora — ŠIBENIK — (prama kotlaru)
preporuča svoju radionicu, opskrbjenu sa svim finim i modernim štofovima.
Upozoruje sokolska društva. Obavlja sokolska odjela, narodne surlove, - - civilna i vojnička odjela - -
Izrada brza i solidna. — Cijena umjerena.

Kotel Dinara
Šibenik kod mjestnog kazališta
- obskrbljen je izvrsnom kuhinjom -
- udobnim i zdravim sobama i svim -
- ostalim mogućim komforitama. - -
- CIENE VRLO UMJERENE. - - - -
Preporučuje se **Jvanica ud. Dodig.**

Štovanj gg. naručiteljima najtoplije se preporučuju gospoda
KNECHT i MIKOVIĆ
trgovački putnici umjetnih slika
tvrdke k „**Sv. Stjepanu**“, Rieka, za koje spomenuta tvrdka jamči polag tiskanica, da im se podpuno povjerenje sa strane štovanog občinstva pokloniti može.

Za dobiti dobru vrst vapna treba se meni obratiti, koji imam vlastite krečane, te mogu u svako vrijeme prvom vrstom poslužiti.
Jedan vagon prve vrsti franko stanica Drniš K 200.
Za velike naručbe prama pogodbi.
MATO MRDJEN
Siverić (Dalm.).

Čast mi je objaviti P. N. Obćinstvu, da mi je povjerenje za Šibenik i okolicu glavno zastupstvo

== osjeguravajućeg zavoda ==
„Victoria“ u Berlinu
ntemeljena god. 1853.
Osjeguravajuće grane jesu sljedeće:
1.) Pučko osjeguravanje: a) za zdrave osobe do 14 g. bez liečničke pregledbe. b) za zdrave osobe od 15-te godine unapried također bez liečničke pregledbe.
2.) Osjeguravanje u slučaju smrti i preživljenja. (Mješovito osjeguravanje).
3.) Osjeguravanje glavnica i prištednje.
Na zahtjev daju se poljanje obavjesti i o drugim nuzgrednim granama osjeguracije.
----- UVJETI NAJPOVOLJNIJI. -----
Sa štovanjem
JURAJ GRIMANI - Šibenik.

NUISOL
pripravljen od
- BERGMANNa i DR. U TEČENU -
jest i ostaje kao i do sada najbolje naravno sredstvo za bojadisanje **Kose i brade.**
Cijena K 3. 20-3
Dobivaju se sve tri boje
u Drozariji Vinka Vučića -- Šibenik.

Najveća dalmatinska zlatarija
ANTE RADIĆA - SPLIT.
Trg voća, Gradska vrata na obali. 21
Ilustrovane cijenike šalje badava. Ilustrovane cijenike šalje badava.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimlju najkulatnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Pričuva zaklada 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod zadržanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje itd. uz najkulatnije uvjete.

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.
..... Vlastita zgrada. ....

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove; eskomptuje mjenice, daje predumove na vrijednostne papire, kao i na robu ležeću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčuje kupovne i izdriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje dozname na sva glavna tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsavjetnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Prava Guma

za navrećanje američanskih loza
dobiva se u drogariji

Vinka Vučića

Šibenik

Jamči se za najbolju vrst robe.
Prodaja pravog sumpora
Extra i Engleske sumpore galice.

Hrvatska Tiskara

ŠIBENIK.

Izradjuje svakovrstne radnje, kao: Knjige i brošure, sve vrsti tiskanica za občinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd. te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabavu, plesne redove itd. Drži u zalihii sve vrsti občinskih, župnih i drugih raznih tiskanica.

Solidna izradba. Umjerene cijene.

Naručbe obavljaju se brzo i točno po zahtjevu.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2.
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Sarajevo, Split i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. a) osiguranja glavnicu za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.
2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liečničke pregledbe.
3. Pučka osiguranja na male glavnicu bez liečničke pregledbe.

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: K 1.410.816,28
Od toga jamčevne zaklade: K 1.000.000,00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 320.000,00
Izplaćene odštete: K 2.619.582,36

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatia“ u Splitu. Poslovnica u Splitu, ulica Do Sud br. 356.

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE.

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:
sa odkazom od 5 dana uz 2 3/4 %
" " " " 15 " " " 3 %
" " " " 30 " " " 4 1/4 %
Uložke u zlatnim Napoleonicima ili u engl. funtim.
(Sterlinam) uz uložničke Listove:
sa odkazom od 15 dana uz 2 %
" " " " 30 " " " 2 1/2 %
" " " " 3 mjes. " 3 %

NB. Za uložne listove sada u toku, nov kamatnik ulazi u kriepost 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.
Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %.

Obvara tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izdriebanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), palit, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.
Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predjme na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.
Daje jamčevinu za carine skladišta Kontiranjia (Contrirungs-Lager).

Preuzimlje u pohranu i upravljanje: U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pagibelji provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osjeđuraje vrijednote proti gubitcima zriebanja.
Banca Commerciale Triestina.

Krvati i Krvaticice!

kupuje marke

DRUŽBE

Sv.

Ćirila i Metoda

za Jstru

NE ČITATI

samo već kušati se mora

davno prokušani medicinski

STECKENPFERD

od Ilijanova mlička SAPUN

od BERGMANNA i Druga, Draždjani i Tetschen na/L. od prije poznat pod imenom BERGMANNOVA SAPUNA

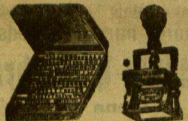
od Ilijanova mlička da se lice oslobodi od sunšanih pjegica, da zadobije bijeli tein i nježnu boju. Pretplatno komad po 80 para

u drogariji VINKA VUČIĆA ŠIBENIK.

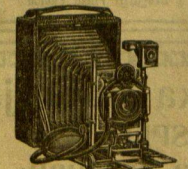
KNJIŽARA I PAPIRNICIA

IVANA GRIMANI-A

Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

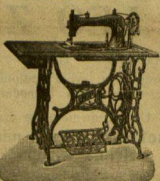
Preduzimlje naručbe svakovrstnih pečata od kausčucka i kovine.

Skladište fotografskih aparata i svih nazgrednih potrebitina.

preporuča svoj veliki izbor lepih HRVATSKIH, TALIJANSKIH, NJEMAČKIH I FRANCUZKIH KNJIGA, romana, slovnica, rječnika, onda pisanih sprava, trgovačkih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima pretplate na sve hrvatske i strane časopise uz originalnu cijenu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću. Velika zalihia svakovrstnih toplomjera, zwieter-naočala od najbolje vrsti i leća u svim gradacijama. VANJSKE NARUČBE OBAVLJA KRETOU POŠTE.

Skladište najboljih i najjeftinijih šivaćih strojeva „SINGER“ najnovijih sistema.